

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

виносити: в Австрії:

на цілий рік . . . 24 K
на пів року . . . 12 K
на чверть року . . . 6 K
на місяць . . . 2 K

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою щотижня 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламація лише неопечатана і вільна від перта. — Оповіді звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

„Не чужого ми бажаєм, а свого то права!“

(Замітки з нагоди університетської справи).

(Δ) Найважливішою і наймогутнішою підмогою культурного і народно-політичного розвитку і поступу всякої народності є без усякого сумніву наука і просвіта. Тимто всі народи у своїх культурних і народно-політичних змаганнях заходять ся пильно коло розвитку шкіл всякого рода. Зовсім природно також і українсько-руський нарід, скоро лише у него проявила ся національна свідомість, почав домагатися для своєї молоді подавання науки і просвіти в своїй рідній мові. З підмогою національної свідомості добиває ся наш нарід тим настійчивіше задоволення його народним потребам і правам на полі шкільництва, а перепони висувані проти сих оправданих домагань викликають зовсім зрозуміло заострене народно-політичних взаємин і відносин, бо відмова задоволення науковим і просвітним потребам укр.-руського народу рівнає ся спинюванню його культурного і народно-політичного розвитку і поступу, до котрого кожний нарід стремить, як рослина до воздуха і сонця, як риба до води.

Досить розглянути ся в політичній боротьбі, котра веде ся в усіх краях нашої нації, а також перед напями очима в Галичині, а впертомо ся, що головною понукою сеї боротьби, головним її змістом є спір о рідну науку і просвіту, о свою, рідну школу.

З підмогою Корони, осередного прави-

тельства і краєвого уміли собі Поляки в Австрії заповнити впливові становище і політичну перевагу в державній раді і в соїмі і сю перевагу від десятків літ вихиснують передовсім для розвитку свого шкільництва від найнижчих, народних шкіл аж до університетів, бо тим способом можуть найуспішніше удержати свою верховладу в державі і в краю. З культурного становища не можемо мати і не маємо нічого проти найвищого культурного і національного підйому польського народу, як взагалі бажаємо такогуж розвитку кожному иншому народові.

Алеж так само і укр.-руський нарід має основними державними законами, поруч инших народів Австрії, отже й поруч Поляків, заповнене право національно-культурного розвитку і поступу в своїй рідній мові в школі, в уряді і в прилюднім життю. Українсько-руський нарід протягом всієї тисячолітньої минавшини не проявив заборчих змагань, не змагав до гноблення инших народів, котрі заселивали його області або з ним сусідували і оставали у взаєминах, але виробив у своїм світогляді такий погляд, що й йому належить ся поруч і побіч инших народів-сусідів рівне право до естования, до розвитку і поступу на всіх областях народного життя.

І сей погляд у відносинах до Поляків, з котрими доводилось йому жити віками в спільній державі, а тепер так само жити разом в Галичині під австрійською владою, висловив наш нарід вельми влучно короткою пословицею: „Посунь ся, Ляпе, най Русин сиде!“ Не бажає отже Поляка усунути з тої лавки і розсісти ся самому, але справедливо домагає ся,

щоб і він не був під лавою, або не стояв біля лави, коли Поляк на ній засів.

І сей світогляд укр.-руського народу, вироблений віковим життям і досвідом, можна вповні приложити до його змагань в Галичині і взагалі в Австрії на полі науки і просвіти, на полі шкільництва.

Нехай собі польські політики і дневникарі доказують не знати якими виводами, що в Галичині руских шкіл народних є більше як польських (сему вже перечить Звіт Ради ш. краєвої), нехай доказують покликуючись на Росію і Прусію, що руских гімназій мають Русини аж за багато, нехай вмовляють у всіх, що не привикли самостійно думати, що Русини не досішли ще до самостійного свого університету, однак самі ті політики і дневникарі вже не вірять сему, що говорять і пишуть а роблять се лише для піддержання своєї верховладі, своєї переваги, бо привикли глядіти на Русина, як на меншого брата, як се висловив у своїй розвідці про руску справу Т. Т. Єж. Отже сему то меншому, чи молодшому братови не хочуть признати, що його домагання до рівноправності і рівновартності є зовсім оправдані і справедливі.

Справа засновин укр.-руського університету, видагнена знов на дневну чергу, дала всяким польським часописам, політикам, а навіть у львівській міській раді, котра у своїм славнім поступовім демократизмі не допустила до себе ані одного Русина, привід до широкішого обговорювання сего питання відповідно відомому загальному поглядові. Ми подали тоді тих дневників, з котрих замітний особливо голос віденського дописця Słowa pol-

skiego, Адама Новицького, що іде навзаводи з московськими чорносотенцями і прямо накликає їх до походу проти укр.-руск. народу, і Gazet-y Narodowo-j, котра не може подібно, як і львівська рада міська зрозуміти, як міг би бути укр.-руський університет у Львові. Розводити полеміку з такими поглядами, значилоб кидати горохом до стін.

Однак годить ся тут зазначити, що ми вже не оден раз вчинили, словами Маркіянового сина, Володимира Шашкевича, що „не чужого ми бажаєм, а свого то права“. Львів є історичним містом руским і до него Русини мають що найменше рівне право. Тут єсть осередок нашого народного і культурного життя, тут є осідок наших просвітних, наукових і культурних товариств і інституцій, тут осідок нашої найвищої духовної єрархії, подвійної рускої гімназії, котра давно повинна би бути розділена на дві окремі і самостійні школи, і тут повинна також бути найвища руска школа, укр.-руський університет, котрий є найвищою культурною, науковою потребою нашого народу. Всякі змагання і заходи, щоби його висунути то до Заліщик, то до инших місцевин, будуть лише безуспішним проволіканням розвязин сего питання, котре стало розязтреною раною, яка вимагає як найскоршого загояння в інтересі не тільки укр.-руського, але й польського народу, в інтересі краю і держави. Коли Поляки побоюють ся зручення Львова, випертя польського життя за Сян ітп. то тим виставляють собі сумне свідощтво національної сили і тривкості, а з другого боку виявляють ту віковичну політичну хвилю, що бажають все піддержувати Drang nach Osten,

3 нагоди Тарасових свят.

(Конець).

А тепер питаю ся, де і як ми читаємо Шевченка? Переглядаю пильно програми Шевченкових вечериць в Галичині від 10 літ і бачу, що їх по найбільшій часті можна назвати всякими иншими вечерицями, тільки не Шевченковими. Грають Гріга, Лішта, Сарассатого, співають Шуберта, Шулаха, Масканього, декламують Федьковича, Франка і Руданського і колиб не передмова, в котрій часто-густо або говорить ся те, що вої знають, або кидає ся політичні фрази, колиб не афіш та не бюст поета в шапці і в кожусі, то справді по чім би ту можна пізнати, що се Тарасові вечериці? Над отсим концертом, до котрого зовсім неорганічно пришпелюють передмову, нема Шевченкового духа, нема його великого слова і се, най мені хто що каже, велика хвиба наших Тарасових вечериць. Чим же ви хочете почитати Шевченка, чи чужими композиціями, чи його власними творами? Концерт Шевченка без двох-трох декламаций його поезій, се пир без господаря, се так, якби гості господаря викинули за двері і тоді робили йому прийом. Панове аранжери навіть не думають, як сьмішні такі програми, як они не підходять ані до характеру Шевченка, ані до нашої вдачі.

Але скаже мені хтось: „То як? Ви хочете, щоби ми слухали декламаций і то не одної, а кількох? Так се неможливе!“ Неможливе, коли хто зле декламує, але доброї декламаций можна залюбки послухати. І тут нам в

науку треба йти до наших закордонних братів: там і декламують Шевченка на концерті в його честь і читають, і то на переміну мужчини і жіноцтво, і якоесь досі від того не було ніякого припадку, ніхто ані не зазудив ся, ані губи собі від зів'яна не роздер... а наші они не годні слухати декламаций Шевченка! То пощож ви тому Шевченкові якісь концерти устроюєте, коли его вірші такі скучні? кого ви властиво обдурюєте, збуджені панове?

„А-бо, у нас декламувати не вміють“ — скаже другий. Так, правда. У нас декламують погано. Буває й так, що навіть на пам'ять не вивчать ся і в середині стане тай шукає в книжці, а потім не знати, чи то читане було, чи декламация, але з другого боку, деж ми маємо набрати вправи в декламаций, де мають виробити ся наші декламатори, як навіть з Шевченкових концертів викинемо декламацию? Школа, а концертна зала, то не все одно, а остаточно — коли ми не будемо слухати декламаций, то пощо властиво мають ся вчити в школі? Нами не естетам здасть ся, що декламация, се не штука, тільки оттаке собі щось, не знати що, а тимчасом нема гарнішої та ціннішої штуки, як гарне виголошування, бо чимже більше чоловік чоловікові до душі промовить, коли не гарною мовою? Та у нас будуть чіпати ся до противників, до всяких фізіологічних дрібниць, а до того, що є найважливіше, до гарного і живого говорення, нема віком діла. Нехайже комітети Шевченкових вечериць не викидають декламаций, лиш саме на тую часть програми нехай звернуть пильну увагу. Колиб ми робили приміром в полудне академію з промовами, відчитами і

декламациями, то вечером міг би відбутися вже тільки концерт, але коли на вечірнім концерті кінчить ся ціле свято, то якже йому обійти ся без поезій Шевченка? Нехай їх декламує раз хлопець, то знов дівчина, раз селянин, то знова інтелігент, най тільки декламує чистим голосом і зі щирого серця, так, як чує, навіть не вчено а певно, то люди вислухають і може що скористають, бо знане творів Шевченка у нас все таки єще дуже а дуже непевне.

По провінції Шевченкові свята повинні бути справді святами. З сільських читалень до повітових міст повинні прийти делегати, місцеві товариства повинні би являти ся корпоративно і то без огляду на партії, бо Шевченко до ніякої партії не належить, є найбільшим Українцем — тай годі. І я не знаю, коли би він такнів з грубо встав, до котрої партії пристав би?

Всі ми з нього, а не він з нас. Об тім треба би тямити і не робити з того нашого найбільшого велитня, що витас понад нами, понад часом, програмами і кордонами, якогось партійного Тертея, бо він нам ніколи не був; він з кождою нашою винишньою партією має багато спільного, але має також дещо такого, що йде з усякою програмою в розріз. Се власне той геній, котрий нас вяжесть і лучить, котрий ще з поза грубу втягає до нас руки і благословить нас усіх на добре діло, не уважаючи на партійні переконання.

Чому ми не хочемо раз у рік послухати того голосу і зійтись під его покровом, як

приміром рідня, що хоть живе у непорозумінню сходить ся в батьківсьім домі на іменини батька?

Може би власне така хвилина, такий оден святоточний вечір в році, пережитий під подихом сего великого духа, переконав нас, що поза крім тих численних ріжниць, котрі нас ділять, є одна велика річ, котра нас лучить, а саме народня справа.

Такі повітові свята повинні би також і то рішучо, відчувати ся під кличем демократизму, то є повинні у них брати участь всі суспільні веретви. Не тільки хор Бояна, місцевого, або сировадженого, але й читальняний хор, найлучший в повіті, повинен виступати в програмі, а коли такого хору нема, повинен якийсь селянин, або селянка відіспівати пісню, або віддекламувати вірш. Може би при тій нагоді виявив ся який новий, а гарний талант, котрим описля зібрані земляки по першим щасливим виступі заопікували би ся, щоби він розвинув би нас на хосен та на славу повіту і цілого народу.

Одним словом: проч з офіційальністю підчас Тарасових свят! Уряджуймо собі пописи наших співацьких та музичних товариств при всяких инших нагодах, а при Тарасових вечерицях вбаймо о се, щоби они були справжніми Тарасовими святами, щоби підносили нас на душі, щоби кріпили наші народні почуття, щоби відривали нас від щоденщини, від злости, загорілости, партійної заплості і щоби едали нас в ім'я тих високих ідей, котрі нам Тарас мов найдорожшу спадщину по собі оставив. Н.

В. Адамский Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльові.

Львів, Тотель Жоржа

Ціни знижені.

через що втратили Балтійське Помор'є і По-висле. Можна сю справу проволочи, рішене єї спинити, але она не щезне з дньової черги, як не дасться жерело живе, хоч би єго яким засипував камінем, забити, оно таки прожолобить собі отвір і попливе широкою струєю.

Два голоси про віденські вибори міські.

(X) Справа виборів до міської ради у Відні звертає на себе бачність не тільки місцевих кругів, але нею цікавлять ся також політичні чинники, бож тут розходиться не тільки о Відень, але й о вплив на державні справи. Та крім того справою сею цікавить ся також і християнська суспільність, бож не в справу рівнодушності, чи управа столиці австрійсько-угорської опинить ся в руках зжидовілого вільнодумства, сею помостою до соціалізму, і єго новітнього втвору, соціалдемократії.

Тимто й наш дньовник присвятив кілька статей і дописи сій небуденній справі. Але щобі наші читачі могли впевнитися, на скільки оправдане було заняття нами в сій справі становище, наведемо тут уже не голос партійний християнсько-суспільного сторонництва, але два голоси віденських тиждєвників, котрі стоять зовсім незалежно від тамошніх християнських суспільників. Сі голоси походять вправді з тих днів, коли виборча боротьба була що йно розпочала ся, коли ще не можна було собі виробити приблизного погляду про можливий вислід віденських виборів, однак сі голоси виразно зазначають своє становище в сій справі.

Тиждєвник „Gross-Österreich“, котрий змагає до одноцїлости монархії з усуненням дуалізму, з котрого ми нераз наводили деякі статі, пише в ч. 17. з дня 27. цвітня під заголовком: „Der Kampf um Wien“ між іншими ось що:

„Маємо надію і вважаємо се безсумнісною кончею, щобі християнсько-суспільна більшість у віденській раді міській удержалася“) При всіх єї хибках і промахах в християнсько-суспільне сторонництво в найвнутреннійшій суті вірне цісареві і державі. Вільнодумне сторонництво могло б також бути таким; однак оно було б таким лише в часових опортуністичних пошук. Соціалдемократичне сторонництво не може бути таким, бо се заборонює єму єго програма.

(Пригадуємо, що пок. др. Люеґер говорив прилюдно в держ. раді не оден раз про всенімцїв і соціалістів: „Всенімцї змагають до знищення австрійської монархії, отже найідуть собі до Берліна, а соціалісти є републиканцями, отже найзабирають ся до Франції!“ — Ред. Рус.).

„Мимо того бажавмо обидвом останнім сторонництвам відповідного представництва в міській раді, щобі могли добре контролювати міську управу. Се суперечить усяким засадам громадської самоуправи, щобі великою міською громадою правило одне сторонництво, без співучасті сторонництва меншости. Безконтрольна самовлада одногокого сторонництва веде все до пановання кліки і корупції. Християнсько-суспільне сторонництво у Відні остало б нині в повнім посіданю своєї політичної сили, ваколиб з гори полишило без обмеження іншим сторонництвам право контролю, прислугуюче їм на основі громадського статуту.

„Теперішні вибори поучать христ.-сусп. сторонництво о тім, що оно повинно вернути до тих засад громадської автономії, хоч би навіть треба було щось пожертвувати. Треба особливо бути зяломи: Віктор Зільберер (той посол, що десь пропав на замовій прогульці в Альпах) подавав у своїх кандидатських промовах на уряд бурмістра багато справ, котрих не можна заперечити; він висловив також неодну добру гадку про співділанє ріжних сторонництв в міській управі. Мимо того не радїб ми були тому, щобі Зільберер борше або пізнійше став був бурмістром. А не допустити до сего, се задача внутрішньої організації християнсько-суспільного сторонництва.“

*) Місця розстріленими буквами походять від ред. „Gross-Österreich“.

Отсі замітки тиждєвника „Gross-Österreich“ повинні би собі взяти також до серця народно-демократичний „Народний Комітет“ і єго часописи, котрі намагають ся всю руску суспільність набити на народно-демократичне копито і завести для себе монополію в рускім народі з виключенням всяких інших сторонництв.

Провідники христ. суспільників віденських переконали ся наглядно, що така необмежена самовлада, така безконтрольність споводована виключенням інших сторонництв від участі в управі, скоро не стало Люеґера, довела була до надужиття, котрі важко пимстилися на христ.-сусп. сторонництві в червцевих виборах 1911. р. до держ. ради і тому опісля перевели реорганізацію сторонництва на основі нового статуту.

Вислід сеї реорганізації виявив ся в теперішніх добутках виборів, в котрих зжидовілі вільнодумцї і соціалісти сподівали ся, розторопити христ.-суспільників, а тимчасом страшно осоромили ся.

Другий тиждєвник також незалежний від христ.-суспіль. „Österreich-Ungar“ з дня 26. цвітня в ч. 18 пише так про віденські вибори:

„Борба о Відень почалася. Горячковий настрій, котрий налягав неначе душа буря від мвогих тиждїв на столиці, виявив ся в так завзятії а навіть пристрасній агітації, якої ми не мали так часто нагоди пережити. По обох сторонах ведено боротьбу найострійшими способами. Мимо того перший день виборчий не міг довести до рішення“. Подавши вислід першого дня, пише далше:

„Пересадні надії, покладані вільнодумцями всяких відтінків на вислід першого виборчого дня природним способом зовсім не справдили ся, а замітно, що наново з добули мандат в Майдлінґ, котрий перед шести роками втратили були в користь соціалістів. Висновувати тепер уже (26. цвітня) які небудь внесєня що до будучого устрою міської ради було б очевидно передчасно. „Симптоматичного значіння що до деяких втрат, про котрі стілько говорено, не можна в тім добачити, бо в так великій місті як Відень населене, отже й виборчі круги зовсім природно підлягають сильним перемінам. Але одне є певне, що великий напір зєдинених противників христ.-суспільного сторонництва не вдав ся. Христ. суспільники виходять з бою незломані і ідуть сьміло і відважно до нової боротьби!“

З державної ради.

На онодїшнім засіданю приступила палата послів до нарад над звітом комісії в справі поліпшення долі почтовців. Реферував п. Войта (чеськ. аг.), котрий виводив, що належить конче прийняти предлоґи комісії, мимо сего, що вимагають они видатку 8 міліонів корон.

Міністер торговлі Реслер заявив, що правительство старає ся о поліпшенє долі 37 тисяч недержавних урядників почтових і на сю ціль є проєктований видаток 3 міл. корон. Пригадує, що в 1908. р. переведено підвищення плати почтових урядників всіх категорій, около 70 тисяч, коштом 4 і пів міліонів корон, тепер же комісія жадає для 37 тисяч осіб 8 міл.

Правительство годить ся на внесок комісії що до повного зрівняння плати почтмайстрів з платою чотирох найнижчих ранґ державних урядників. Що до адюнктів і офіційянів почтових правительство старає ся коштом півтора міліона корон поправити їх положєнє. Що до експедієнтів може правительство по часті згодити ся на внески комісії. В справі почтових аспірантів буде правительство старати ся скоротити час жданя. Далше наміряє правительство підвишити денну винагороду помічної служби. сьельских почтових слуг і сьельских листоносів.

Натомісь не годить ся правительство на внески комісії що до почтових післанців.

В справі службової праґматики для почтового персоналу, заявив міністер, що як лише ціла справа платень почтового персоналу буде постійно управилїнена, то тоді прийде також пора, щобі для всіх контрактно заанґажованих почтових урядників видати пра-

гматику, подібну до праґматики державних урядників.

Відтак забрав голос п. др. Герман, щобі заложити протест проти виводів п. Брайтера, обиджаючи весь урядничий і учительський стан. П. Брайтер, говорив др. Герман, каже, що в Галичині є з року на рік щораз гірший урядничий материял.

П. Брайтер: Поспітайте про се виборців.

П. Герман: Я маю також виборців так як і мої клубові товариші. Не годить ся обиджати в сєй спосіб цілого урядничого стану. Чому урядничий стан має бути гірший, чи тому, що маємо більше і ліпші школи, чи тому що маємо більше кандидатів, з поміж котрих можемо вибирати?

П. Брайтер: Се робить політика.

П. Герман: П. Брайтер каже, що галицька система впливає деморалізуючо на урядників. Чи се є деморалізуючим впливом, если вимагає ся, щобі всі урядники сповняли свій обовязок? Зрештою вибори відбувають ся лише від часу до часу, а урядники працюють щоденно. П. Брайтер каже, що урядники в зносінах з населєнем є нечемні, ординарні, а навіть брутальні. (Протести Поляків).

П. Брайтер: Супроти гофратів є чємні, але супроти хлопа і жиди... Загляньте до малих містечок.

П. Герман: Був я і в малих містечках і мущу опрокинути такі клевети.

П. Брайтер: Се потвердять тисячі осіб.

Пос. Герман промовляв далше, вказуючи безосновність тверджєнь п. Брайтера, та опрокидуючи єго клевети що до перекупства гімназійальних учителів.

Пос. Морачевський підніс, що австрійська почта була ще з часів Максиміліана I. одною з найліпших і найперших в Європі, а нині не відповідає она своїм потребам. Ще гірше має ся справа з телеґрафами і телефо-нами в Австрії.

Опісля промовляли шп. Гофман і Свобода.

Приступлено до дальшої розправи над наглим внеском в справі реформи домовичиншового податку. Промовляв пос. Реннер. На тім перервано наради.

Між запитами до предсідника находить ся запит п. Маркова в справі євунціяції Gazet-i lwowsk-oї що до статі гр. Бобрінського.

На сїм замкнено засіданє; слїдуюче в п'ятницю.

З делегацій.

На онодїшнім засіданю австрійської делегації предложив міністер Берхтольд бюджетову провізорію від 1. мая до 31. жовтня.

Фінансова комісія австрійської делегації. По повнім засіданю відбуло ся засіданє фінансової комісії австрійської делегації, в котрім взяли участь всі спільні міністри і предсідник кабінета гр. Штіргк.

Приступлено до нарад над бюджетовою провізорією.

Предсідник зазначив, що було би ліпше ухвалити бюджетову провізорію не на основі бюджета на 1911 р., лише на основі спільного бюджета на р. 1912, тим більше, що бюджет сєй вже внесено і розходить ся ту о видатки 10 місяців з 1912 р. Розходить ся прецінь тепер о се, як має бути уложений бюджет більшої часті 1912 р. Тому, що контингент рекрута має бути підвищений і заведена 2-літна військова служба, проте збільшать ся видатки на 1912 р., а тих видатків нема предвиджених в бюджеті на 1911 р. Бєсідник питає отже спільне і австрійське правительство, в який спосіб будуть фінансово покриті видатки тих 10 місяців, не нарушуючи права делегації до ухваленя бюджета.

Спільний міністер скарбу др. Білінський і предсідник кабінета гр. Штіргк уділили жадааних вяснєнь.

Після ще деяких внесків і відповідей прийняла комісія 6-місячну провізорію.

Мін. др. Білінський заявив, що в Австрії провізорію засвєдї ухвалює ся на основі нормального бюджета, предложеного того самого року. На Угорщині є звичай, що провізорію ухвалює ся на основі бюджета по-

передного року. Так само має ся справа що до спільного бюджета. По думцї бєсідника австрійська система є слушнійша. Сю систему порушено на спільній раді міністрів, а угорське правительство заявило, що на будуче застановить ся над євентуальним управилїненєм тої справи, однак в сїм році підносить проти сєго управилїнення правнодержавні сумніви, бо могло би довести до трудностей з причини неполадки доси військового закона. Супроти сєго угорське правительство висказало бажанє, щобі в сїм році задержано ще дотеперішній звичай. Що знова до покритя видатків на армію, то міністер війни з певністю буде змушений звернути ся до обох міністрів скарбу, щобі на покритє сих видатків уділили єму зачетів, бо в противнім випадку був би здержаний поступенний розвій армії.

Мін. предсідник гр. Штіргк заявив, що австрійське правительство старає ся, щобі бюдж. провізорія була полагоджувана на основі начерка внесеного бюджета, а не на основі бюджета з попередного року. Бєсідник є гадки, що ізза сєго не може бути ніяких фінансових трудностей.

На вчєрашнім засіданю австрійської делегації п. Грабмаєр реферував 6-місячну бюдж. провізорію і просив о єї прийнятє.

В розправі забрав голос п. Цінґра котрий в довгій майже 3-годинній промові вказував нелеґальність угорської делегації, тому, що нема у нїї хорватских представників наслідком віймкового стану в Хорватії.

По промові дел. Гугґенберґа, котрий заявив ся за провізорію, наради перервано. Слїдуюче засіданє нині.

Угорська делегація зачала вчєра наради над бюджетовою провізорією. Реферував дел. Пап, котрий висказав признанє гр. Берхтольдова за єго політику, яку зазначив в своїм exposé. Що до д-ра Білінського висказав бєсідник надію, що др. Білінський буде перестерігати історичних прав Угорщини до Боснії, в противнім же разі Мадяри хоплять ся енерґіційших середників.

Дел. Десі (парт. Кошута) висказав ся з вдоволенєм про політику гр. Берхтольда, натомісь критикував поступованє ген. Авфенберґа, котрий мішає ся до політики. Поставив внесок, щобі делегація признала поступованє гр. Авфенберґа невластивим.

Відтак промовляли гр. Батіаній і гр. Тісса, котрий звернув ся з зазивом до дел. Десіго, щобі цофнув свій внесок, бо сю справу вже полагоджено вдоволяючо для всеї угорської суспільности.

Дел. Пеяцевич (Хорват) заявив, що мимо розвязаня хорватского сойму мандат хорватских послів триває далше. Хорвати не належать під опіку австрійської делегації і зможуть все боронити своїх прав там, де на се місце, іменно у спільнім угорсько-хорватским соймі. Слїдуюче засіданє нині.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Теодора преп.; римо-кат.: Знайдене ч. Хреста. — В суботу: руско-кат.: Януарія; римо-кат.: Флоріяна.

— Польний (війсковий) єпископ др. Белін прибув нині до Львова.

— Новий руский доцент на львівськїм університеті, др. Стефан Томашівський, розпочав нині виклади „Історії Галичини“. На викладі зібрала ся повна саля слухачів, які витали нового професора оплесками і промовою.

— Польська печать в справі руского університету. З дальших голосів польских часописів про руский університет наведемо писанину Gazet-i Narodow-oї. Становище сєї старушки до нашого народу є звісне, тому і не можна дивувати ся, що Gaz. Nar. хотіла би зіпхнути Русинів з університетом в які чорногорські дебри. Gaz. Nar. противить ся рішучо, щобі Львів був осідком нашого університету і пише між іншим ось як: „Длятого лежить в найвишнім народнім інтересі, щобі то руске море не починало ся вже від Сяну, але если то вже так мусить бути, аж від Дністра; щобі польська народність межі Сяном а Дністром не була з двох сторін стиснена руским обручем, бо того не видержить і щобі вкінці не роблено природної основи під поділ краю. Одним, з природи назначеним місцем на уміщенє руских, народних і культурних інституцій є наше східне Підкарпатє, бо там ще найменше

маємо до страчення, а через се винародовлюючий вплив тих інституцій буде там для нас відповідно найменше шкідливим; руский, галяцько-буковинський областний комплекс буде там найбільше збитим, а найменше простяжним, найбільше стисненим, та найменше гаючим на захід. Там повинен бути, если вже взагалі має бути, руский університет, там повинні за ним попереносити ся також різні рускі інституції, естуючі вже у Львові (пождіть, братчики!). Але перед рускою експансивністю і заборчостістю в виді руского університету у Львові ми рішучо протестуємо, і до сего коло польске і міністри Поляки ніколи не повинні допустити, а настрій в тім на прями будемо підтримувати все і безперервно (се не новина!), бо після нашої гадки євн потрібним до оборони проти винародовлювання цілої осередної Галичини аж по Ярослав.

Шкода слів тратити на полеміку з та кими поглядами здитинілої старушки.

Приступаємо отже знова до *Słowa polskiego*. „Uniwersytet ruski jako eksperyment polityczny“. Під таким наголовком містять „Słowo polskie“ (ч. 200) дві статі: одну віденського дописця Новіцького, другу передруком із „Głos-u Warszawsk-ogo“, яка має походити з кругів „dobrze wyczuwających sytuację“. Обі статі мають на цілі переконати австрійських державників, що український університет із становища державного річ недопустима до сповнення.

Зміст статі п. Новіцького такий:

Бесіда міністра Сазонова зробила добре вражіння на віденську печать, яка є зеркалом настрою рішачих кругів. А рішачі круги бажать мира з Росією. Тимчасом вожди Українців домагають ся заложення не самого правничого виділу, але цілого університета, що стане ся — після всепольських фантазій — осередком російської революційної пропаганди(?). Притягання російської молодіж на український університет буде кінцеве задля недостаті потрібної скількості українських студентів. (Української університетської молодіж є на львівському університеті поверх тисяч, на черновецькому університеті около 250 на віденському університеті поверх 100, на краківському, грацькому і прасьмі університеті рівнож поверх 100 і т. д. отже більше як півтора тисячі. — Прим. Ред. Русл.) І зб'ють ся до львівського українського університету „апостоли революції, агенти пропаганди діла“, і сими живлями, що не мають нічого спільного з українством, будуть „panowie Ukraińcy“ хвалити ся перед Віднем.

„Що Швайцарія і Париж відітхнуть, коли побудуть ся сеї язви, якою є революційні російські студенти і студентки, то факт. Що бідний Львів — бож Українці хотять сеї університет заложити у Львові, — буде діямаючо терпіти, коли залле его філя дикунів(sic!) в „рубашках“, фабрикуюча бомби, уоружена в бровнігги і не шануюча ні права, ні приписів то також факт, який однак не ворущить австрійськими властями. Нехай там будучі галицькі намісники борикають ся з сими приходцями, як можуть!“

Тепер переходить автор до становища, яке займе Росія супроти Австрії на слухай заложення українського університету у Львові. Очевидно — Росія не буде могла спокійно дивити ся, як в українських університеті буде молодіж з Росії „переробляти ся на динаміт“, що має розсадити російську державу. Протиго головна квартира російських революціоністів при українському університеті у Львові буде рівночасно осідком „армії російських шпигунів в Галичині і витворять ся відносини, що доведуть до катастрофи.“

„Усліши глас мой, пане міністре Гусарек!“ — клаче нарешті всепольський лицарпера, бо буде запізно...

Пан Новіцький „зробив свою роботу“ проти українську, лякаючи Росію українським університетом. Добре „wyczuwając sytuację“ публіцист „Głos-u warszawsk-ogo“ робить таку саму „роботу“, перестерегаючи Австрію перед „ризикованим експериментом“, бо „Австрія в українським університеті в Галичині може повискати осідок російських впливів і то дуже небезпечний для Австрії російський постерунок“. Бо — мудрує всепольський політик, здає ся, роджений і замешкалий таки у Львові — Українці, маючи дуже слабкі засоби культурних придбань, звернуть ся безсумнівно до жерел російської культури. Таж Українці цілим серцем тягнуть до Росії, а „stłumili“ свої симпатії „ze względów politycznych, aby

w oczach austriackich czynników występować zawsze w roli zasadniczych i zdeklarowanych wrogów Rosji i kultury rosyjskiej. Langer Rede kurzer Sinn; Австрія не повинна засновувати українського університету, бо поставити собі гадюку під серце...

Гайвороне крикає... Бажає похоронити величні замисли наших чисто культурних стремлінь. Понад кордон подають собі чорні ворони ложі, клевети і злоби дружно руки. Чи не час, щоби і наша суспільність скоординувала свої сили?

Український університет осідок російської революційної пропаганди. Добре. А якже назвати ті „азилі“ польської, непосидючої, закордонної молодіж в Галичині? А мало їх? А академія в Дублянах, міська лісничка школа і т. д. і т. д. Однак, чи для злобників ви-старчають аргументи? Як вершок нетерпимості, загорілости і невольної злоби всепольців служить така „власна“ телеграма „Słowa polskiego“: „Підчас вчорашнього засідання делегації в кругах польських делегатів звернула увагу занадто (!) довга бесіда, яку спільний міністер скарбу Білінський мав з послом Васильком і викликала неприємне вражіння на польських делегатах“. І кудаж ще сягне всепольська загорілість? Чи нема вже в польській суспільності людей, що зареагували би на гріх ненависти, який всепольські загорілість свідомо ширять поміж обі суспільності.

— Міська рада Львова ухвалила вчора „рішучий“ протест проти заложення руского університету у Львові і висладе з тим протестом депутацію (през. Найман, Рідль, др. Адам Теренкович і Шляйхер) до міродатних чинників. З такого яроко шовіністичного становища львівської радиції можуть вийти тільки небажані висліди, але на се загорілість радні сліпі.

— З Устя зеленімо пишуть нам 29. цвітня: В Устю зеленим ц. к. старство бучацке отворило 4-класову школу народну, отже оповіщено конкурс на сталих учителів. Тепер пововно виставлено ще одну посаду — випадало би з порядку річей, щоби ся посада дістала ся учителюв-Русинові, бо нема аві одного Русина. Є директор, его жена і одна жидівка, а пропорція мешканців після останньої переписи така: Русинів 1455, Поляків 385, жидів 797. Викладна мова польська. А се так стало ся: При системізованню школи перше двокласової, інспектор Барановський поставив громадській раді питанє, чи міццани бажать собі, щоби учено в тій школі і польської мови, а коли громадська рада притакнула, то зроблено з того, що викладною мовою має бути польська. З тою викладною мовою велика біда, бо діти так жидівські як українські єв не розуміють а і з Поляків то також є всего 3 родини, котрі єв в дома уживають. Розуміє ся наука рускої мови відбуває ся дуже не мачошиному.

— Борба з „мазепинством“ в Росії. З Київна доносить: Православний батюшка Пристіяков оголосив меморіал, в яким домагає ся, щоби правительство заборонило відправляти поминальні богослуження в честь Шевченка, бо они ширять між населенем сепаратизм і „мазепинство“.

Оден з націоналістичних клубів задумав зладити монографію про український рух і Шевченка, щоби представити мазепинську небезпечку для російської ідеї.

— Нагла смерть судії. З Нового Санча доносить: Дня 29. м. м. помер нагло на удар серця підчас карної розправи в суді радник кравового суду Вит. Павловський. Померший оставив по собі пам'ять справедливого судії.

— Жидівсько-соціалістичне „святко“ 1. мая випало у Львові зовсім млаво. Товпи жидиків зробили по вічу похід. Запродіжений фестин скінчив ся фяском задля зимна і легкого сідгу. З часописий не виїшли: соціалістичний „Głos“, „Діло“, „Галичанин“ і „Прикарпатская Русь“. Гарна компанія!

— Вибори радних у Відні. Нинішнього четверга відбувають ся доповнюючі вибори 5 радних м. Відня з I-ого кола; є повна надія, що перейдуть самі христ. суспільні кандидати. В попередній раді числили христ. суспільники 138 радних на 165. В новій, мають вже 125, а если з I. кола прибуде ще 5, будуть мати 130. Втрата виносила би всего 8 членів. Деж той погром віденської христ. суспільної партії, який заздалегідь раділо „Діло“ із жидівськими і соціалістичними дневниками віденськими?

Посмертні оповістки.

— Стефанія з Породин Королева, жена парох в Битькові, упокоїла ся в 39. році житя, що довгий, тяжкий, серцевий недугі дня 27. л. цвітня. Похорони відбули ся дня 29. л. цвітня. Покійна визначала ся високими прикметами ума і серця. Була найліпшою женою і матерію та лишила сердечний жалє серед громади та всіх, що мали нагоду з нею стрінути ся. Осиротила мужа, чотирох сивів і дочку видану за др. Іваном Бриком. Вічна Покійній пам'ять!

— Др. Евген де Винява Зубрицкий, радник двора і емеритований прокуратор скарбу, бувший посол буковинського сойму, член-основатель товариства „Народний Дім“ в Чернівцях, упокоїв ся 27. цвітня в 66. році житя. Покійний покінчивши студії в Галичині, вступив тут до державної служби, управляв відтак прокураторівню скарбу в Босні, відтак був секретарем прокураторії в Чернівцях, далі в Галичині, а 1896 став прокуратором в Чернівцях, де прослуживши всего 35 літ, вступив 1906 року в сталий стан суточинку, відзначений з найвищого місця. Року 1898 виврав его Заставнецький повіт послом до бук. сойму, в яким шлов все згідно з іншими рускими послами. В. с. п.

Наука, умілість і письменство.

— Die Bedeutung des ruthenischen Volksstammes für Österreich-Ungarn. Von Hofrat Alexander Barwinski. З таким наголовком появилася у віденським двотижневнику Österreichische Rundschau з д. 1. мая с. р. (видаванім бар. Л. Хлюмецьким, Бергером і Оппенгаймером) передовиця на 10 сторонах великої вісімки. Ся розвідка має метою ознакомити інші народности з українсько-руською народністю, єї назвою, розселенням, історично-культурними і літературними відносинами і вказати на політичне значіння українського народу, а навязана та розвідка до вислову погляду архієпископа Франца Фердинанда в розмові з пос. Н. Васильком в Терсті про укр.-руський нарід. В хвилі, коли ведуть ся переговори про укр.-руський університет і коли справа его засновин висунула ся знов на днюну чергу, набирає та розвідка певного значіння актуального, бо ознакомлює широкі політичні і парламентарні круги з нашим народом і з усім его побитом, про що іменно в тих кругах панує або цілковита несвідомість або нечувані баламутства. Задля ваги сеї розвідки подамо її в найближших числах перекладом. — Оден випуск Österreichische Rundschau стоїть і корону без пересилки, а можна замовляти або в адміністрації Wien I, Bräunerstr. 4/6 або через книгарню Н. Тов. а. ім. Шевченка.

— Представлене Страстий Христових в театрі. Віденський міщанський театр (Wiener Bürgertheater) виконає в маю с. р. представлене Страстий Господних. Директор театру Франц заангажував до сеї гри найлучші сили артистичні. Крім славного Рудольфа Християна, який представляє ме Христа — виступають Павло Kalbeck з придворного театру в Майнінген — як Ірод, старший режисер Stärk яко Каяфа, Hans Karma з театру Шіллера в Берліні яко Юда, Фріц Blum як Марко, Антін Gago з міського театру в Зальцбурзі буде представляти Понтийського Пилата, Еміль Lovric з міського театру в Інсбруці Симона з Кириней, режисер Кароль Miksch з німецького театру з Milwaukee Якіма. Знаменита обсада роль первородними силами артистичними запоручає світле виведене гри Страстий. Автор штуки криє ся покищо під ослоною псевдоніму. В представленю возмуть участь численні члени найвищої аристокрації — а само виведене штуки, якої предмет так дорогий серцю кожного християнина, стане історичною епохальною появою на сцені віденських театрів. Безперечно так внаслідок предмет події виведених на сцені — причинить ся до піднесення релігійного урвня і морального у Віденців — і взагалі у учасників представлення. Незнаному автору гри штуки належить ся безмірна подяка від всего населення християнської Австрії — за вибір так внаслідок теми. Наші віденські Русини повинні взяти участь в сім представленю і поділити ся своїми вражіннями з християнськими читачам „Руслана“. — М. К.

— Национальний Музей у Львові (св. Юра 5.) мав у цвітню 103 числа приросту, т. є всіх чч. 12.768. На значну часть сего приросту склали ся платинки із взорами вишивок і збірки писанок. Платинки прислали: Туся Голіната з Надорожного 13 взорів, О. Родовичівна з Тучап вишивана Марти Лулак, Т. Скалишевська з Красієва виш. Насті Киван; С. Ортинська, плахту і опліча (жин. сорочку) з Волі ниж. робота Теклі Марин — інтересні як зшитим прирамків з рукавами, так і оригінальністю ноші лемків; М. Ловеска 13 вишивок з Устя еписк. з гердани і 4 закінчення до перепліток, О. Любичка з Тенетиск, М. Яновичівна 23 виш. з Сільця, Павла Булівна 58 взір. з Дверника і сорочку для дівчати роботи Касі Дичко, а сорочку для хлопчика роботи Марисі Котул, Т. Глинська з Вишенки, Е. Новаківна жіночий завій з Кальникова зладжений Ксееном Тарапакою, 37 взорів вишитих Паранею Буксою, Пар. Чопко і Зосею Тарапакою із сердешним письмом, з якого дізнаємось про поступенню загибель сеї народної ноші, як задорогої для нинішнього часу та з бажанем, щоб сей дар став „цеголкою докиненою до сеї величавої сьвятині нашої питомої штуки, котра — при стараню одиниць — станеь невагом невичерпаною скарбницею плодів нашої національної культури“, Я. Мошова 49 взор. з Ременова, Е. Биневич завій невісти з Бортияна (чесала Паранька Помірко). — Писанок прислала М. Ловеска 3, І. Ловичкий з Тенетиск 23, О. Томашевский уч. АК. Г. 10, п. др. Сушко від учеників 18, М. Кадикало з Цетул 12, п. Лучаківська 2, п. Окуневська 8, п. Щетинський з Довжнева 25, о. І. Проць 10, п. П. Сушкова 31 з Добрусьна і Камінки вол., п. Богачевский 3, п. В. Михайлюк 41 з Краснолі, о. Боцян 2, Я. Якібук 10 з Річки. — Інших предметів подарували в музей: п. М. Кадикало з Цетул 41 рукописів і 3 різні предмети, п. Степанівна 1 ркп., уч. Собчишин бронзовий квадратний хрестик ажурово вирізуваний, п. др. Сушко камінний топорць з Рогізна і 4 арматні кулі, о. І. Сендецкий відзнаку новооснованого „Рус.-Народ. Союза“ в Америці, п. Ілєвичева з Миккулинець свої видання, о. др. Богачевский ркп. і дарохранильницю, п. Михайлюк з Краснолі 16 гуцульських предметів, п. І. Кошич через Р. Тов. Педаг. ркп. Евангелія, о. І. Коциловский ЧСВВ. 1 фарбодрук, п. Мих. Моть голова читальні в Стриганцях книжочку панцизняних робіт 1844—1818 р. і о. сов. Цегельский із Струсова 4 польські гроші і монету Марка Антоніна від п. Панька Оліпчача з Заздроста, п. Фр. М. Сосенко дерев. орнаментовані двоики. — Через заміну дублетами бібліотека одержала 40 номерів від закладу Оссолінських. — Се велике заінтересоване і прихильність для Национального Музея з боку ширших народних кругів, що входять прямо, чи посередно в зносини із власною інституцією, великої ціни — як взагалі, так і з окрема Перш усього в нас являє ся надія, що наш нарід зрозуміє цілі і значінє береження рідної старини, навіть дрібної — як раз в однім осередку, до якого — певно віднесе ся і на будуче з довіром і щирою прихильністю у всій своїй масі. З особна же, єї прояви народної прихильності для інституції і для її приятелів залічують тяжку рану, задану деякими Печеніжниками Национальному Музеєви, що пожаліли дару, зложеного Музеєви сьвященником із старих, не потрібних церкві — а вартних для Музея, а через него для всего українського народу, річей. Забули они, що як стануть так сильно боронити „свої власности“, то уподібнять ся собаці, що на сніг сидла — сама не їла і коневі не дала. А шкода, бо відай Печеніжники належить до свідомих міст. — І. Свенціцкий.

Телеграми

з дня 2. мая.

Рим. (ТКБ). Тутешні часописи висказують ся прихильно про виводи гр. Берхтольда.

Париж (ТКБ). Часописи висказують ся про ехposé гр. Берхтольда дуже симпатично.

Царгород (ТЛБ). Зачувати, що російська амбасада заявила Порті, що Росія застерігає собі право жадання відшкодованя з причини замкнення Дарданелів.

Царгород. (ТКБ). Часописи доносять, що нинішня рада міністрів ухвалить отворити Дарданелі.

Літопис села Несторівці (в Зборівщині).

Написав о. Іполит Барвіньський
б. приходник сего села.

(Дальше).

Ті зверхности доміняльні з мандатора ми вступували до р. 1856, коли округи або циркули поділено на кілька поменших повітів (Bezirk) а громади отримали свою питому зверхність зложеною з віта, котрий від тоді урядово називався начальником громади (przełożony gminy, Gemeinde Vorsteher) і 2 присяжних. Громади тоді були підчинені прямо таким поменшим урядам повітовим, при котрих звичайно начальник уряду (Bezirksvorsteher) провадив справи політично-адміністративні, а адюнкт справи судові в особнім відділі уряду, котрий проте звав ся повітовим судом (Bezirksgericht). При таких урядах були також податкові уряди (Steueramt) з касами. Несторівці в той час належали до повіту Зборівського. В р. 1866. ті малі повіти знесено, а остали тільки округи, котрі від 1869 прибрали назву староств (Bezirkshauptmannschaft). Тим староствам підчинено безпосередно всі уряди парохіальні, потім двори, котрі після нової конституції задержали свою відрубність, і незалежність від громад з урядовою назвою „obszar dworski або większa posiadłość (Grundbesitz) а наковець і громади, котрі репрезентують так звані ради громадські, зложені після числа населення з 6, 12, 18, 24 радних членами громади вибраних, зпомежи котрих радних знов громадську зверхність з начальника і 2 присяжних вибрано, урядом громадским названу. Згадавши повніше за мандаторів, треба на вічну їх пам'ять занотувати, що за них як будь-якого було по різних місцях надживань, однак насупротив в багатьох зглядях, було більше, як тепер за так званою поступовою гуманітарною ери, справедливості, ладу і добра. Не було того, що нині злодійства, шкодотворства, непошановання чужого права, майна, не було тих пиятик, бурд і биятик по корчмах і окаянях, а що найважливіше, не було тої жорстокої процесованія, котре селянинові так багато до роботи потрібного часу і гроша забирало, в матеріяльній згляді на біду і нужду его переводить, а в моральній до злодійства і всякого рода переступів заправляло. Простолюдина сира натура зелізною рукою мандатора була в приналежних карбах утримана, а найменший вибрик чуйним его оком досліджений, доразним судом осуджений і прикладно укараний.

Постільним мандатором Несторівців був Наполеон Баранський, котрий був заравом мандатаром Озерної і прилежних сіл, тоді власний граф Лийського, в тім містечку жив і там же тримав почту. Був то собі майстер в робленню гроша, до чого мандаторія в так любий містечко як Озерна, зложеною до того виключно з самих хлопів і жидів просторе і урожайне насувало поле. Коли французський Наполеон був знаменитим стратегом, військовиком, то за то Наполеон озернянський був знаменитим стратегом фінансовим. До чужої кишені мав незвичайний талант. Ніхто не розумів так штуки, коли, як і куди до неї зайти, як він. Скоро раз яку обляг з певністю до піддачі (капітуляції) припровадив. Для того уміраючи десь по 1870. р. лишив красну звиш 100 моргів реальність скомасовану з ґрунтів поодинокі за підлий гріш найчастіше набутих, і більше як 100.000 готівки.

Село Несторівці з оглядом на обряд і народність.

Населене тутешнього села, котрого число, як із спису его після чисел домів перекопати ся можна, сягає до 800 душ і є мішаного обряду, як гр.-кат. так і лат. З тих 800 душ припадає 480 на гр.-кат обряд а решта на латинський, не вчисляючи двох родин жидівських, з 10 голов зложених, котрі тримають в аренді тутешні два шинки горівчані. Обряд грецький має в місці свою церкву, і від непамятних часів своїх постійних душпастирів. Обряд латинський як взагалі на цілу Русь, так до Несторівців безперечно нанесений був в тих нещасних часах, коли Турки і Татари і проща розбійнича чернь рускі землі находила, людину мечом, а майно его огнем нищила.

Наслідком такого опустошення польські пани яко власнители тих земель до залюднення тих сироваждали поселенців з Польщі власти-

вої. Діло сеї колонізації Руси польськими поселенцями, як з історії відомо, мало двояку ціль, раз щоби пани яко власнители землі мали з неї прихід а по друге, щоби елементови рускому все небезпечному польській державі протиставити населений елемент польський. Таким способом сполучено міста, в котрих іменню в часах, коли винародовлено руских панів, все, що тільки вносило ся понад хлопа, для наданих собі привілеїв покидало питому народність, і родинний обряд. Звідси то ті костели на Руси, особливо по містах численні, котрі ратували ся коштом руских церков і їх майна.

Руский обряд чи там грецький задержав ся тільки по селах і передмістях міст при паньцизніяхнім хлопі. Однак і селянин латинського обряду, потомок може Поляка найчистішої крові, взагалі хотий не змінив свого обряду, бо над ним в тім згляді правительств, як давніше польське, так тепер австрійське не йно ненастанно пильнувало, але під зглядом народности межі населенем руским з часом зрушив ся, т. є. прийняв звичай і обряд руский, а навіть і бесіду. При розваженню отже сеї обставини кождому безсторонному людині і безпідставним окаянею ся погляд, майже загально прийнятий всіх тих, котрі ісповідника латинського обряду зачисляють до польської народности і на тії підстави виказують майже тільки Поляків в східній Галичині, що Русинів. Сам селянин латинського обряду, хотий називає себе часом Поляком, під тим вираженням розуміє не народність, тільки обряд латинський, котрий називає польським, а Поляка в народнім згляді іменує Ляхом, хотий під тим названем розуміє часто чоловіка не з простого хлопського стану, але з висшої верстви, так званого инакше „сурдотвця“, а то з тої причини, бо селянин знав тільки свого пана і тогож дворяків і офіціалістів яко різних від него що до народности і обряду. Населенці Несторівців лат. обряду належать до парохії в Озерні, де до недавна ще був костел деревляний, а тепер є мурований року 1865 збудований і тогож року лат. Архієпископом Віршавським в часі Архієпархіальної канонічної візитації посвячений. Парохія Озернянська, в порівнянню до прочих латинських приходств, котрі майже всі суть знаменито випосажені, є скудно дотована, обимає містечко Озерну і сусідні села, як: Остапівці, Данилівці, Білківці, Богданівку, Сервири, Яцивці, Несторівці, Кокутівці, Ісипівці, Середівці, Воробіївку і Цибрів і обслуговує ся парохом і викарієм. З душпастирів тої лат. парохії замітні суть 1) Незбут, з роду Угор, котрий довгі літа був приходником і року 1869 помер і 2) Весоловський, котрий по попередню згадав наступив на приходстві. Був то чоловік вже не молодий, під кождим зглядом на своїм місці, священник ще давньої школи, котрий в своїм відношенню до парохіян уважав то за підрадну річ, якого той є обряду, а головною задачею то, щоби зробити з него чоловіка, с. є вство на образ божий сотворене, котрий про те далеким був від всякого фанатизму і прозирливим новітніх часів і в кождім напрямі красним приміром для своєї молодшої братії, що майже взагалі видить в народности тільки польській, і в латинським обряді „conditionem, sine qua non datur salus“. Греї сей чесний на жаль своїх парохіян року 1868, переніс ся на приходство до Гоголів. По нім наступив Журавський, чоловік хотий уже немолодих літ, але вихованець нової школи. З сотрудників оден тільки Бобек, котрий ще за п. Незбута многі літа в чині викарія пересував в Озерні, був чоловіком, котрому нічо закинути не можна. Свобідний від всякого фанатизму як в релігійнім згляді з своїм парохіянином розмовляв також рідною бесідою с. є рускою, а навіть в священодійствах, коли ему ся на селі які лучили, уживав без всякого скрупулу різ обряд грецького. Тим поступованем загорілиць, — як ся догадати можна — дуже гіршили ся, і не могли ему инакше шкідити і докучати — бо крім пильності і ревності в священодійствах був не звичайно скромним і уміркованим в своїх жаданях і потребах — бодай тим мстили ся, що его називали диваком.

(Дальше буде).

Оголошене

Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючи ся на попередні оголошення в сій справі подаємо до прилюдної відомости, що дальші в борчі збори членів Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ в цілі вибору відпоручників на Загальні Збори тогож Товариства відбудуть ся, як слідує:

в Снятині дня 6. мая с. р. в понеділок о год. 11. перед пол. в рускій міщанській читальні під проводом місцевого парохіа о. сов. Филимона Огоновського в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Снятин;

в Гвіздці дня 6. мая с. р. в понеділок о год. 12. в пол. в домі п. Дмитра Денисюка під проводом місцевого парохіа о. Євгена Савчинського в цілі вибору 2 відпоручників із судового повіту Гвоздець;

в Новім Санчі дня 7. мая с. р. в второк о год. 12. в пол. в читальні „Просвіти“ під проводом п. Василя Яворського, радника скарбу, в цілі вибору 1 відпоручника із судов. х повітів Мушова, Старий Санч, Короценко, Гривів і Новий Торг;

в Буську дня 5. мая с. р. в неділю о год. 4. по пол. в салі рускої гімназії під проводом місцевого парохіа о. дек. Теодора Білевича в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повітів Буськ;

в Галичі дня 8. мая с. р. в середу о год. 12. в пол. в читальні „Просвіти“ під проводом місцевого нотаря п. Льва Гузара в цілі вибору 3 відпоручників із судового повіту Галич;

в Журавні дня 8. мая с. р. в середу о год. 12. в пол. в салі товариства „Родина“ під проводом о. Володимира Потучка, парохіа з Мельнича, в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Журавно;

Крім того відбудуть ся поновні в борчі збори з причини уневажнення попередніх зборів:

в Сокалі дня 7. мая с. р. в второк о год. 2 по пол. в салі „Народної Торговлі“ під проводом місцевого парохіа о. мітрата д-ра Василя Левицького в цілі вибору 9 відпоручників із суд. повіту Сокаль;

в Турці дня 8. мая с. р. в середу о год. 2. по пол. в читальні „Просвіти“ під проводом місцевого адвоката д-ра Омеляна Левицького в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Турка.

Дирекція

Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ „ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20. — Станіславів, ул. Смольні 1, Перемішль, Ринок 26.
Удержує найкращий вибір всяких церковних річей. — Злучила найлучших артистів для виготовлення іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові волочення чаш і вселі напрямки. Зеднала досі загальні признання. 366(80сс)

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.
Телефон ч. 788.

Засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручєня податку рентового.

Вклади приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницькій почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вклади щадничі К 3,468.296 —
Уділи членські К 341.275 —
Позички уділові К 3,916.577 —

Канцелярія Товариства отворені перед полуднем.

З публічної ліцитації, походячі нові меблі продають ся по слідуєщих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 Ідальня К 140, столи К 9, улаждение кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, столиків, занавіс і фіраном. — „ДОРТЕУМ“ ул. Ліндога ч. 7 (бічна Коперника). Порозівє з провінцією листовне.

УВАГА! Наше підприємство купувє і посередничить в продажі меблів з приватних домів, з конкурсних і спадкових мас — приймає уся обстанову до переходу. (18—30) Перша найбільша 25 покоїв богато заосмотрена

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. мала 8° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутувич, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролівля). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzica dzewicza а історичні виводки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвій імени українсько-руського народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причинки і т. д. П. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Оповідання з рідної історії. Жовква 1911 8° ст. 190+XXXVI (-53 образки)+2 карти. — Ціна 2 К 20 с.

В справі підручника рідної історії для І. класи середніх шкіл. Львів 1911. мал. 8° ст. 79. — Ціна 50 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх жертвна робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. мі. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Церковна Штука

Торговля дієцезальна в Станіславові

має на складі церковне і столове сьвітло, богослужбєне гварантоване вино, знамениті вина угорські і австрійські, так столові як і витравні; добрі фелони, хоругви, плащаниці, чаші монстранції, ліхтарі, павуки, хрести, євангелія, всілякі книги і всі знаряди та прибори церковні.

У своїх власних робітнях

виробляє і направляє церковні і металеві річч. Приймає ся до огневого позолочєня чаш, монстранції і т. п.

Ціни умірковані.

Чистий зиск призначений на „Дім сиріт“ і на удержанє українських шкіл: школи народної і виділової ім. М. Шашкевича, семінарії учительської і гімназії.

Для уникнення навалу перед надходячими Сьвятами просить ся о вчасні замовлення.

Звертаємо особливу увагу на наше найліпше сьвітло і вино, на його гуртовну і деталічну продажу.

Поручає ся

Всечеснійшому рускому Духовенству до ужитку свого і церков:

Напівник Церковний

(Ігн. Полотнюка)

поручений Всесвітл. Митропол. Ординариєм.

Половина чистого доходу зі спродажи, призначена на цілі Руского Товариства педагогічного.

Ціна книжки К 3 — опрavl. 4 К.
Замовлення слати до Канцелярії Руского Товариства педагогічного у Львові, Монахського 12. 376(12)